

Αθήνα, 27 Φεβρουαρίου 2015

Προγραμματικές θέσεις για το 12ο Συνέδριο της ΠΟΣΔΕΠ

Το 12^ο Συνέδριο της ΠΟΣΔΕΠ πραγματοποιείται σε μια κρίσιμη καμπή για το Ελληνικό Πανεπιστήμιο: Οι παρατάξεις των Πανεπιστημιακών που πολέμησαν το νέο θεσμικό πλαίσιο για τα Πανεπιστήμια προσβλέπουν στη νεο-εκλεγείσα Κυβέρνηση για να το ανατρέψουν πλήρως και να επαναφέρουν το καθεστώς της αδιαφάνειας, της συναλλαγής και της νομής της εξουσίας που επιβλήθηκε στα Πανεπιστήμια από την στρεβλή εκμετάλλευση των ρυθμίσεων του Νόμου Πλαισίου του 1982.

Η ΚΙΠΑΝ καλεί τους συναδέλφους που τάσσονται υπέρ της διασφάλισης και επέκτασης της ακαδημαϊκής αριστείας, αξιοκρατίας και ανταγωνιστικότητας να συνεργαστούν για να διεκδικήσουν την εφαρμογή στο Ελληνικό δημόσιο Πανεπιστήμιο των βασικών αρχών λειτουργίας των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που ισχύουν διεθνώς.

Οι θέσεις που προτείνει η ΚΙΠΑΝ στο 12^ο Συνέδριο της Ομοσπονδίας είναι οι παρακάτω:

Η δημοσιονομική κρίση και η χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων

Η δημοσιονομική κρίση δημιούργησε μια ασφυκτική οικονομική πραγματικότητα στα Πανεπιστήμια, με περιορισμό των προϋπολογισμών τους, με πάγωμα των διορισμών νέων καθηγητών, με τη διαθεσιμότητα των διοικητικών υπαλλήλων σε οκτώ Πανεπιστήμια της χώρας, μεταξύ αυτών και τα μεγαλύτερα, και με τη δραστική περικοπή των αμοιβών των διδασκόντων.

Η ΚΙΠΑΝ πιστεύει ότι, αντίθετα με ό,τι συνέβη μέχρι τώρα, η Ανώτατη Παιδεία και η Έρευνα πρέπει και μπορούν να είναι μοχλός της Καινοτομίας και της Ανάπτυξης, συμμετέχοντας σε μια συμφωνημένη στρατηγική εξόδου της χώρας από την κρίση. Στο πλαίσιο αυτό:

- Θα πρέπει η Πολιτεία να εξασφαλίσει την επαρκή χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων, με κριτήρια και δείκτες απόδοσης, βασισμένα σε στόχους, στην αξιολόγηση με ακαδημαϊκά κριτήρια και στην κοινωνική λογοδοσία.
- Θα πρέπει η Πολιτεία να εξασφαλίσει την ευελιξία των Πανεπιστημίων ώστε να μπορούν υπό συνθήκες διαφάνειας και λογοδοσίας να αξιοποιήσουν στο έπακρο τους πόρους τους αλλά και να αναζητήσουν και διασφαλίσουν νέους πόρους και πηγές χρηματοδότησης.
- Θα πρέπει να αξιοποιηθεί η ευκαιρία επανασχεδιασμού του «νέου ΕΣΠΑ» για να προβλεφθούν συγκεκριμένα κονδύλια για τα ΑΕΙ, με ενίσχυση και βελτίωση των υπάρχοντων προγραμμάτων, αλλά και με νέα προγράμματα που θα ενισχύσουν τις διεθνείς συνεργασίες των Πανεπιστημίων.
- Θα πρέπει να αποκατασταθεί η συνταγματικά κατοχυρωμένη αξιοπρεπής αμοιβή των Πανεπιστημιακών καθηγητών, αντίστοιχη με την πολυετή εκπαίδευσή τους, με το έργο που

επιτελούν, με το λειτούργημα που υπηρετούν και τη διεθνή πραγματικότητα μέσα στην οποία καλούνται να υπάρξουν αλλά και να ανταγωνισθούν.

- Θα πρέπει να καταρτισθούν ορθολογικά σχέδια κατανομής θέσεων διδασκόντων και επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού των Πανεπιστημίων σε όλα τα Ιδρύματα σε αντιστοιχία με τις σημερινές δυνατότητες, ανάγκες και διεθνείς προκλήσεις.

Το θεσμικό πλαίσιο

Για να μπορέσει το Πανεπιστήμιο να αντεπεξέλθει στον παραπάνω ρόλο, θα πρέπει να υπάρχει ένα αντίστοιχο θεσμικό πλαίσιο που θα του επιτρέψει να λειτουργεί χωρίς τις αγκυλώσεις του παρελθόντος. Ο Νόμος 4009/2011 ήταν μια αφετηρία στη κατεύθυνση αυτή, αλλά αντί να εφαρμοστεί και να μετεξελιχθεί, μέσα από την εμπειρία εφαρμογής του σε ένα ακόμη πιο σύγχρονο και αποτελεσματικό πλαίσιο, αποδυναμώθηκε πρόωρα με την πρόχειρη τροποποίηση του με τους Νόμους 4076/2012 και 4115/2013, καθώς και από το σφοδρό πόλεμο που κήρυξαν εναντίον του οι ομάδες που ήταν προσκολλημένες στις αντιλήψεις του παρελθόντος. Τα φαινόμενα βίας μέσα στα Πανεπιστήμια, με τη συχνή συμμετοχή και εξω-πανεπιστημιακών στοιχείων σε αυτά, αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα των ανεπίτρεπτων μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν από όσους αντιτίθενται στο νέο θεσμικό πλαίσιο για να επιβάλουν τις απόψεις τους στα Πανεπιστήμια. Αξίζει να σημειωθεί ότι όσοι επικαλούντο θέματα αντισυνταγματικότητας του νόμου για να καθυστερήσουν την εφαρμογή συγκεκριμένων ρυθμίσεων του, όπως είναι τα Συμβούλια Ιδρύματος και η ηλεκτρονική ψηφοφορία, διαψεύστηκαν από την πρόσφατη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Η ΚΙΠΑΝ υποστήριξε κριτικά και δημιουργικά το νέο θεσμικό πλαίσιο για τα ΑΕΙ ως ευκαιρία της αναγκαίας μεταρρύθμισης και προσαρμογής στο Ευρωπαϊκό και το παγκόσμιο γίνεσθαι και προσέφερε ιδέες για τη βελτίωση του και την υπέρβαση των δυσλειτουργιών που εμφανίστηκαν κατά τη μετάβαση στη νέα πραγματικότητα. Στο πλαίσιο αυτό:

- Θα πρέπει να ενισχυθεί η ουσιαστική αυτοτέλεια της διοίκησης και της λειτουργίας των ΑΕΙ, με την περαιτέρω ενίσχυση της ευθύνης του σώματος των καθηγητών στη λήψη των κρίσιμων αποφάσεων για τα Ιδρύματά τους.
- Θα πρέπει να διασαφηνιστεί ο ρόλος και οι εξουσίες του Πρύτανη, των Συμβουλίων Ιδρυμάτων και της Συγκλήτου, έτσι ώστε να είναι σαφείς και διακριτές οι αρμοδιότητες του κάθε οργάνου και ο ρόλος τους στην ανάπτυξη του Πανεπιστημίου, στη διοίκηση του και στη διαχείριση και εξασφάλιση των απαιτούμενων οικονομικών πόρων για τη λειτουργία του.
- Θα πρέπει να ολοκληρωθεί η διαδικασία κατάρτισης των Οργανισμών των ΑΕΙ, ως «εργαλεία» ορθολογικής διαχείρισης και ανάπτυξης των ιδρυμάτων.
- Θα πρέπει να αναβαθμιστεί η λειτουργία της Κοσμητείας και της Σχολής έτσι ώστε να ενισχυθεί η συνέργεια μεταξύ Τμημάτων, στο εκπαιδευτικό και ερευνητικό πεδίο.
- Θα πρέπει να εξασφαλιστεί από όλους τους φορείς, εντός και εκτός Πανεπιστημίου, η ομαλή και χωρίς την απειλή βίας λειτουργία των Πανεπιστημίων.

Η εκπαίδευση και τα φοιτητικά θέματα

Οι συνθήκες υλοποίησης του νέου θεσμικού πλαισίου και η επαναφορά ρυθμίσεων του παλαιότερου Νόμου Πλαισίου με τους Νόμους του 2012 και 2013, η χωρίς κριτήρια (και χωρίς

λογική) αύξηση των εισακτέων στα περιφερειακά κυρίως Πανεπιστήμια και το λαϊκίστικο μέτρο των μετεγγραφών δεν επέτρεψαν στα Πανεπιστήμια να ασχοληθούν με μια ουσιαστική αναβάθμιση των προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών.

Η ΚΙΠΑΝ θεωρεί ότι είναι απαραίτητη η οργάνωση δομών και θεσμών που ενισχύουν την αριστεία στις Προπτυχιακές, Μεταπτυχιακές, Διδακτορικές, Μετα-διδακτορικές σπουδές και στη Δια Βίου Εκπαίδευση. Στο πλαίσιο αυτό:

- Θα πρέπει να εφαρμοστούν άμεσα διαδικασίες αξιολόγησης και πιστοποίησης των σπουδών και των πτυχίων που παρέχονται.
- Θα πρέπει να διευκολυνθεί η θέσπιση διατμηματικών ακόμη και διασχολικών προγραμμάτων σπουδών, τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, έτσι που να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες εξελίξεις τις επιστήμης και να ενισχυθεί η κινητικότητα των φοιτητών ανάμεσα σε Τμήματα της ίδιας Σχολής με κριτήρια καθοριζόμενα από τα Τμήματα και τις Σχολές.
- Θα πρέπει να διαμορφωθεί ένα σταθερό πλαίσιο για τον καθορισμό του αριθμού των εισαγομένων φοιτητών σε κάθε Τμήμα, με συγκεκριμένα και αντικειμενικά κριτήρια, όπως είναι το διδακτικό και λοιπό προσωπικό, οι υποδομές και η χρηματοδότηση και, επίσης, να δοθεί η δυνατότητα στα ίδια τα ΑΕΙ να ορίζουν τα κριτήρια εισαγωγής των φοιτητών σε αυτά, χωρίς την κατάργηση των Πανελλαδικών εξετάσεων.
- Θα πρέπει να καταργηθεί το αντιακαδημαϊκό μέτρο των μετεγγραφών των φοιτητών, εκτός, ενδεχομένως, από πολύ ειδικές περιπτώσεις.
- Θα πρέπει να ενισχυθεί η διασύνδεση των προγραμμάτων σπουδών των ΑΕΙ με τις διεθνείς εξελίξεις, με την αποσαφήνιση των ακαδημαϊκών και των επαγγελματικών δικαιωμάτων, με την αναθεώρηση των διαδικασιών αναγνώρισης των αντίστοιχων τίτλων σπουδών από την αλλοδαπή και με την διευκόλυνση των διεθνών διαπανεπιστημιακών, συνεργασιών στην προπτυχιακή και μεταπτυχιακή εκπαίδευση.

Η ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας

Η έρευνα που διεξάγεται στα Πανεπιστήμια και στα Ερευνητικά Κέντρα συνεχώς συμπιέζεται από την έλλειψη πόρων από Εθνικές πηγές, από την έλλειψη σταθερού θεσμικού πλαισίου για την έρευνα, με τις συχνές αναθεωρήσεις του σχετικού νόμου, από την έλλειψη ενός γνωστού σε όλους χρηματοδοτικού πλαισίου, ανεξάρτητα από το ύψος της χρηματοδότησης. Παρά ταύτα, οι δείκτες επίδοσης των Ελληνικών Πανεπιστημίων και των Ερευνητικών Κέντρων παραμένουν απρόσμενα θετικοί στις διάφορες διεθνείς αξιολογήσεις.

Η ΚΙΠΑΝ τάσσεται υπέρ του εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου της Έρευνας και υπέρ της εγκαθίδρυσης ενός σταθερού χρηματοδοτικού περιβάλλοντος, που θα ενισχύουν τη Βασική και την Εφαρμοσμένη Έρευνα και την Καινοτομία σε όλες τις Επιστήμες.

Παράλληλα, θα πρέπει να διευκολυνθεί η συνεργασία των Ελληνικών Πανεπιστημίων με άλλα Πανεπιστήμια εντός και εκτός Ελλάδος και με τους φορείς της αυτοδιοίκησης, της οικονομίας και της βιομηχανίας, της με σκοπό την ενίσχυση της καινοτομίας και της σύνδεσης με την οικονομική ανάπτυξη του τόπου.

Στο ίδιο πνεύμα, θα πρέπει να επανεξεταστεί η σχέση των Σχολών Επιστημών Υγείας, ιδιαίτερα των Ιατρικών Σχολών, με το Υπουργείο Υγείας και με τα Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία, καθότι συνεισφέρουν σημαντικά στην παροχή υψηλού επιπέδου και σύγχρονες υπηρεσίες υγείας στους κατοίκους τόσο των μεγάλων αστικών κέντρων όσο και της περιφέρειας.

Ο Χάρτης της Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας

Η Ελληνική ανώτατη εκπαίδευση αναπτύχθηκε χωρίς συγκεκριμένη στρατηγική και σχέδιο, αλλά με ad hoc αποφάσεις που εξυπηρετούσαν ανάγκες του πελατειακού πολιτικού συστήματος. Το σχέδιο «Αθηνά» ήταν μια ευκαιρία να αρχίσει ο εξορθολογισμός του συστήματος. Δυστυχώς, η ευκαιρία αυτή «σπαταλήθηκε» και εν τέλει διαστρεβλώθηκε από τις μικροπολιτικές και πελατειακές πρακτικές.

Η ΚΙΠΑΝ υποστηρίζει ότι η διαμόρφωση του Χάρτη της Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά είναι σημαντικό και απαραίτητο εργαλείο για την κατάρτιση ενός στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με διακριτούς και αλληλοσυμπληρούμενους ρόλους για τα Πανεπιστήμια, τα ΤΕΙ και τα Ερευνητικά Κέντρα, καθώς και για τη σύνδεσής τους με την αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας.

Τα όργανα της πολιτείας με αρμοδιότητες στην Ανώτατη Παιδεία

Η Ελληνική πολιτεία έχει θεσπίσει μια σειρά από συμβουλευτικά όργανα και οργανισμούς για να συμβάλουν στο σχεδιασμό, στην ανάπτυξη και στην αξιολόγηση της ανώτατης εκπαίδευσης, μεταξύ των οποίων η πιο «διάσημη» είναι η ΑΔΙΠ. Δυστυχώς, η πολιτεία δεν έχει υποστηρίξει τη λειτουργία αυτών των θεσμών και οργανισμών, με αποτέλεσμα να εξαρτάται η λειτουργία τους από «τη φιλοτιμία και τον πατριωτισμό» των καθηγητών που είναι μέλη τους.

Η ΚΙΠΑΝ πιστεύει ότι θα πρέπει να διασφαλιστούν οι απαραίτητοι πόροι και η επιστημονική και διοικητική τους υποστήριξη έτσι ώστε να μπορέσουν να συμβάλουν στην ανάπτυξη και αξιολόγηση των Ανώτατης Εκπαίδευσης. Είναι αναγκαία η δημιουργία ενός ανεξάρτητου οργάνου που θα αποτελεί το φόρουμ εθνικού διαλόγου για τη χάραξη μια εθνικής πολιτικής για τα ΑΕΙ και γενικότερα για την Παιδεία, πάνω από κόμματα και κυβερνήσεις.

Επίσης, θα πρέπει να υποστηριχθεί η ΑΔΙΠ στην εκτέλεση του πολύ σημαντικού έργου που της έχει ανατεθεί στην αξιολόγηση των ΑΕΙ και, σε συνεργασία με ένα έγκυρο διεθνή οργανισμό, να προχωρήσει στην αξιολόγηση του θεσμικού πλαισίου που ισχύει από το 2011, πριν γίνει η οποιαδήποτε θεσμική παρέμβαση σε αυτό.

Η λειτουργία της ΠΟΣΔΕΠ

Η ΚΙΠΑΝ ήταν η πρώτη κίνηση Πανεπιστημιακών που αγωνίστηκε υπέρ μιας ουσιαστικής λειτουργίας της Ομοσπονδίας των Πανεπιστημιακών δασκάλων, που θα είναι αντάξια του ρόλου και του χαρακτήρα του ακαδημαϊκού λειτουργήματος που επιτελούν τα μέλη της, και που υποστήριξε ότι η συνταγματικά κατοχυρωμένη αυτοδιοίκηση των Πανεπιστημίων εξαρτάται από το βαθμό που θα στηρίζεται στην ενεργό συμμετοχή των ίδιων των Πανεπιστημιακών στη λήψη όλων των σημαντικών αποφάσεων για τα ιδρύματά τους. Δυστυχώς, το τελευταίο διάστημα, η Ομοσπονδία

παγιδεύτηκε σε προσωπικές φιλοδοξίες, σε στείρο αρνητισμό και στην αδράνεια ορισμένων μελών της διοίκησής της, ενώ δεν κρατήθηκε μακριά από κομματικές εξαρτήσεις και παρεμβάσεις.

Η ΚΙΠΑΝ τάσσεται υπέρ της ενδυνάμωσης της λειτουργίας της ίδιας της ΠΟΣΔΕΠ, έτσι ώστε να εκπροσωπεί τον κλάδο μας με αξιοπρέπεια και να διεκδικεί τα οικονομικά και θεσμικά μας αιτήματα με τεκμηριωμένες θέσεις, με αποτελεσματικότητα και με μαχητικότητα απέναντι σε κάθε κόμμα και κάθε εξουσία.

Πρόσκληση σε συνεργασία

Η ΚΙΠΑΝ καλεί όλους τους συναδέλφους που συμμερίζονται τις θέσεις αυτές να εργαστούμε και να αγωνιστούμε μαζί για ένα σύγχρονο, ποιοτικό δημόσιο πανεπιστήμιο, για ένα πανεπιστήμιο που θα ανταποκρίνεται στις προσδοκίες μας, στις προσδοκίες των φοιτητών μας και στις προσδοκίες του ελληνικού λαού, για ένα πανεπιστήμιο που θα αντλεί δυνάμεις από τον πολιτισμό που γεννήθηκε σε αυτόν τον τόπο και θα παράγει πολιτισμό για την κοινωνία και τον κόσμο.